

POSITION PAPER - PFAS

Ter voorbereiding op het rondetafelgesprek PFAS (Cie Infrastructuur en Waterstaat) dd 11 dec 2019

Centrale vraagstelling:

“Is de nieuwe tijdelijke norm zowel werkbaar als veilig, en zijn er voldoende mogelijkheden om de projecten weer recht te trekken”

Terugblik - Historie

In 2017 werden we als bedrijf voor het eerst geconfronteerd met de term “PFAS”: een lopend werk van het Hoogheemraadschap van Rijnland (HvR) in de Haarlemmermeerpolder werd toentertijd stilgelegd vanwege het vermoeden van de aanwezigheid van PFAS in het te verwijderen baggerslib. De term “PFAS” was ons verder niet echt bekend; we begrepen uit de verhalen dat het te maken had met Schiphol (iets met blusschuim en de-icing) maar dat was het dan ook. Voor de rest in ons werkgebied in Nederland (voornamelijk boven de grens Leiden-Utrecht-Zwolle) werd hier totaal nog niet over gepraat en was dit item dan ook niet van invloed op de uitvoering van projecten. In de zomer van 2018 werden we weer benaderd door het HvR aangezien zij inmiddels diverse PFAS-onderzoeken hadden uitgevoerd en veelvuldig overleg hadden gevoerd met de Omgevingsdienst over de mogelijkheden om het project weer te hervatten. In deze periode zijn wij als aannemer een stuk meer bijgepraat over PFAS met name ook op het gebied van veiligheidsaspecten (mogelijke risico's voor werknemers en het milieu), een uitgebreide notitie (werkinstructie) van Ingenieursbureau Witteveen en Bos lag hieraan ten grondslag. Uit deze notitie kwam naar voren dat er pas bij het passeren van de grens van 900⁽¹⁾ µg/kg d.s. en 5.000 µg/kg d.s. voor respectievelijk PFOA en PFOS aanvullende arbeidshygiënische maatregelen moeten worden genomen voor het waarborgen van de veiligheid & welzijn van het personeel. Aangezien de aangetroffen waarden in het baggerslib grotendeels varieerden tussen de 0,1 en 8,0 µg/kg d.s. was er op dat gebied dus weinig te vrezen. Uiteindelijk is in het najaar van 2018 het project weer hervat en hebben we in maart 2019 het werk succesvol kunnen afronden.

Voorjaar 2019, PFAS begint een item te worden

Intussen begonnen er steeds meer geruchten/geluiden in de markt te komen ten aanzien van PFAS, het begon duidelijk te worden dat PFAS een serieus probleem begon te worden voor de baggerbranche:

- Onderwater putten (toepassingslocaties) in het zuiden van het land werden gesloten voor alle bagger (niet wetende of er PFAS in kon zitten, dus uit voorzorg dan maar niet);
- Uitvragen/aanbestedingen van (semi-)overheden uit het midden/westen van het land werden zichtbaar minder;
- Marktpartijen uit het midden van het land (die meer in het zuiden en midden van land hun werkgebied hebben) begonnen zich meer te roeren in ons werkgebied => met als gevolg dat het prijsniveau onder druk kwam te staan;

Juli 2019, invoering Tijdelijke Handelingskader

En toen, vrij plotseling, kwam de minister met het Tijdelijk Handelingskader (THK) begin juli 2019. Er werd een overgangperiode van 3 maanden aangekondigd en vanaf 1 oktober 2019 mochten er alleen nog maar grondverzet- & baggerwerkzaamheden plaatsvinden als de bewuste partij was onderzocht op PFAS, daarbij werd de norm bekend onder welke voorwaarden PFAS-houdende grond of bagger nog mocht worden toegepast. Wat met name opviel in het THK uit juli 2019 waren de

Baggerbedrijf West Friesland is onderdeel van Baggerbedrijf West Friesland BV

Baggerbedrijf **West Friesland** | Gedeputeerde Laanweg 47H | 1619 PB Andijk | Postbus 22 | 1619 ZG Andijk

T: 0228 585065 | F: 0228 581107 | E: info@baggerwf.nl | www.baggerwf.nl | Iban: NL33 INGB 0008 2800 25 | Kvk: 37136590 | Btw: NL8185 97 598 801

Op alle overeenkomsten zijn de algemene voorwaarden van Baggerbedrijf Westfriesland BV toepasselijk zoals gedeponeerd in het handelsregister onder nummer 37136590, Kamer van Koophandel Noordwest-Holland.

strengere normen ten aanzien van toepassen onderwater en toepassen op landbouw-/natuurgebieden
=> de norm werd gelijkgesteld aan de detectiegrens.

Het gevolg van dit alles was dat veel projecten simpelweg niet meer verder konden na 1 oktober omdat:

1. Er in veel gevallen simpelweg nog geen onderzoek was gedaan naar mogelijk voorkomen van PFAS (gezien de korte tijd tussen 1 juli en 1 oktober) en er dus überhaupt geen werk uitgevoerd mocht worden.
2. Van de projecten waar wel PFAS-resultaten van bekend waren, het duidelijk werd dat er haast altijd wel PFAS aangetroffen werd (hoe zo'n lage concentratie ook) en dit vervolgens weer verstrekende gevolgen had voor het project. Hogere transport- & verwerkingskosten en dus ruime budgetoverschrijdingen die ervoor zorgden dat projecten stilgelegd werden.

Wat mij ook is opgevallen in de afgelopen 5-6 maanden is het verschil in opvatting van de minister over het THK en de werkelijkheid op werkvloer in het land. De minister heeft altijd aangegeven dat er voldoende mogelijkheden waren vanuit het THK om te kunnen handelen terwijl het er in het veld heel anders aan toe ging. Lokale (semi-)overheden wisten zich geen raad met het THK en ook omgevingsdiensten waren erg voorzichtig met het interpreteren van het THK. Met name de normstelling van 0,1 µg/kg d.s. heeft hierbij landsbreed een schaduw over alle projecten geworpen met als gevolg: dramatische verlaging van werkaanbod (aanvragen en aanbestedingen)

De nieuwe situatie per 28 november 2019

Inmiddels is op 28 november 2019 het THK geactualiseerd en zijn de normeringen bijgesteld. De eerste ervaringen leren echter dat het interpreteren van het nieuwe THK nog steeds tot veel discussie leidt en dan met name het toepassen onder water. Voor onze branche is dit een urgente kwestie waar zeer snel duidelijkheid over moet komen wil dit niet leiden tot zeer nadelige gevolgen!

Dus in antwoord op de centrale vraag:

Nee, het nieuwe THK is (nog) niet werkbaar:

Het leidt nog teveel tot vragen en onduidelijkheid, daarbij is het document niet makkelijk leesbaar en daardoor wellicht ook voor meerdere uitleg vatbaar. Er zal veel meer tijd en energie gestoken moeten worden (vanuit het ministerie naar de lokale overheden en omgevingsdiensten) in het uitleggen hoe de nieuwe normen gehanteerd moeten worden en dit moet heel snel gebeuren!

Ja, de nieuwe norm is veilig om mee te werken:

Zoals hiervoor al aangegeven wordt de grens van 5000 µg/kg voor PFOS en 337,5 µg/kg voor PFOA voor veilig werken bij lange na niet gehaald in vergelijking met de toepassingswaarden in het nieuwe THK. Dergelijke waarden komen nauwelijks voor in het regulier werk.

Misschien zijn er voldoende mogelijkheden om de projecten weer recht te trekken:

Zo te zien is er nog veel onduidelijkheid en zit dat het rechte trekken van projecten in de weg. Daarbij kan je je ook afvragen of normeringen niet veel te streng worden gehanteerd gezien de grenswaarden voor veilig werken => deze liggen wel 400 tot 1300 keer zo hoog! Het allerbelangrijkste is echter de uitleg over hoe de nieuwe norm gehanteerd moet worden en wel op heel korte termijn!

Klaas Kiewiet

Directeur
Baggerbedrijf West Friesland BV

Baggerbedrijf West Friesland is onderdeel van Baggerbedrijf West Friesland BV

Baggerbedrijf **West Friesland** | Gedeputeerde Laanweg 47H | 1619 PB Andijk | Postbus 22 | 1619 ZG Andijk

T: 0228 585065 | F: 0228 581107 | E: info@baggerwf.nl | www.baggerwf.nl | Iban: NL33 INGB 0008 2800 25 | Kvk: 37136590 | Btw: NL8185 97 598 801

Op alle overeenkomsten zijn de algemene voorwaarden van Baggerbedrijf Westfriesland BV toepasselijk zoals gedeponeerd in het handelsregister onder nummer 37136580, Kamer van Koophandel Noordwest-Holland.